NORDISK MUSEOLOGI HAR SORG

John Aage Gjestrum, för åtta år sedan idégivare till vår tidskrift, avled hastigt och helt oväntat den 6 april i år, blott 49 år gammal. John Aage inte bara initierade och inspirerade; han arbetade också outtröttligt med utgivningen som norsk landredaktör och som ekonomiskt ansvarig. Dessutom var det han som tillrättalade tidskriften i digital form för tryckning

Efter uppmärksammade år som organisatör av Toten museum i sin hembygd, som talesman för ekomuseirörelsen i Norge och alltmer internationellt engagerad i ICOM och dess kommittéer, kom John Aage 1993 till Umeå för att – med stöd av Norges forskningsråd – bli den förste forskarstuderanden vid universitetets unga museologi-institution. När han 1996 lämnade Umeå hade han kommit långt i arbetet med sin doktorsavhandling – en studie av den märkliga norska gruvstaden Röros som kulturarv.

Avhandlingen blev dessvärre inte avslutad. Under de följande åren ägnade han sig rastlöst åt museiprojekt i Norge – Ivar Åsen-tunet, Jugendstilsenteret i Ålesund för att nämna ett par – och åt internationella uppgifter som hans kontakter inom ICOM gav uppslag till. Här i tidskriften beskrevs 1999 hans engagemang i Kina; sista året upptogs hans tid av ett norsk-ryskt utställningssamarbete som förde honom till Sibirien. Det var där, i Krasnojarsk, som han drabbades av dödlig stroke. Dödsbudet nådde redaktionen genom den mångårige vännen och medarbetaren Marc Maure, som senare i norska *Museumsnytt* (2001/2) tecknat ett snabbporträtt av John Aage.

Det starkt försenade nummer av Nordisk Museologi som nu föreligger är emellertid till stor del John Aages verk. Alla artiklarna fram till sidan 122 förelåg i ombrutet skick i hans dator. Redaktionen känner som sin omedelbara uppgift att befordra dessa texter till tryck.

Numret inleds med *Peter Ampts* och *Linda Raymonds* viktiga analys av det alltför sällan diskuterade problemet med att kombinera naturhistoriska och kulturhistoriska perspektiv i en utställning. Deras utgångspunkt är en utställning om spindlar i Australian Museum i Sydney.

Bjørnar Olsen har tidigare väckt uppmärksamhet med sina kritiker av arkeologiska utställningar. Nu granskar han den samiska självbilden i nya museer i Finland, Norge och Sverige.

Museologin som vetenskap behandlades i tre föreläsningar i Umeå hösten 2000 av *Anders Ekström*, *Bengt Lundberg* och *Kerstin Smeds*. De återges här och följs av *Anders Johansens* reflexioner om sambandet mellan museiforskning och museiutveckling.

Det mest omfattande bidraget till numret är *Camilla Gjendems* om konstmuseets utställningspraxis, ett avsnitt av hennes «hovedfagsafhandling» från 1990, där den tyske museimannen Alexander Dörner och hans museipedagogiska idéer särskilt lyfts fram. Det följs av två texter från Finland, *Katariina Roivas* om samlingen av grekisk-ortodoxa föremål och dess skiftande öden under krigsåren på 1940-talet samt *Rauni* och *Hannu Valtonens* redogörelse för arbetet med att restaurera ett stridsflygplan. *Jan-Erik Berghs* och *Ann Hallströms* text om konserveringen i Skokloster av en lädersadel från 1600-talet avslutar numrets huvuddel.

Plats har därtill kunnat beredas åt en uppsats om Daniel Libeskind's nyligen öppnade judiska museum i Berlin av *Simon Glinvad Nielsen* och en beskrivning av ett bygdemuseum på Shetland av *Turid Markussen*.

Nordisk museologi har sorg, en sorg som delas av många museolog-vänner på olika håll i världen som mött och tänts av John Aages engagemang och bergfasta tro på museernas viktiga roll i samhällets och människors liv och på museologin som ett nödvändigt verktyg för att utveckla museernas verksamhet. Det är utgivarnas och redaktörsgruppens ambition att skapa förutsättningar för en fortsatt utgivning av tidskriften. Inte minst med tanke på att den var en hjärteangelägenhet för initiativtagaren!

Per-Uno Ågren

Noe av det mest spennende ved å være menneske, er nettopp dette å få være i nåtida, der det fortidige gjennom våre handlinger hele tida er under omskaping. Vi er i en livsform, en kultur, der også museer har inngått i flere generasjoner ...

En viktig museumsidé er knyttet til menneskers behov for å kjenne og forstå det sted der de kanskje tilbringer mesteparten av sitt arbeids- og sosiale liv. Bare ved slik forståelse kan enkeltmennesket ta stilling vis-a-vis fortida og de prosesser som har påvirket stedet og menneskene der. Ved å ta posisjon utvikles grunnlag for fellesskap og samhandling, for at menneskene kan bli aktører i verden, ikke bare tilskuere. I dette ligger viktige forutsetninger for våre demokratiske målsettinger.

(John Aage Gjestrum, 1993)